

ALEGE SĂ TRĂIEȘTI SĂNĂTOS

Salvați Copiii
Save the Children România

Despre educația de mediu

Această broșură a fost realizată în proiectul de Educație pentru Sănătate „Alegeri Sănătoase”, implementat de Organizația Salvați Copiii și este destinată activităților pentru copii preșcolari.

Educația ecologică în perioada preșcolară

Vârsta preșcolară este cea mai potrivită pentru a începe educația ecologică în rândul copiilor. Este perioada în care ei încep să își însușească noțiunile fundamentale de a trăi împreună cu ceilalți, de a manifesta grijă și preocupare față de mediu și față de semenii, nu numai față de sine. Este momentul când copiii învață cel mai rapid diverse comportamente, iar adulții din viața lor, fie că este vorba despre membrii familiei sau educatori și profesori, reprezintă modele de urmat. De aceea, atitudinea noastră față de ecologie și mediu este extrem de importantă și îi poate influența major pe cei mici.

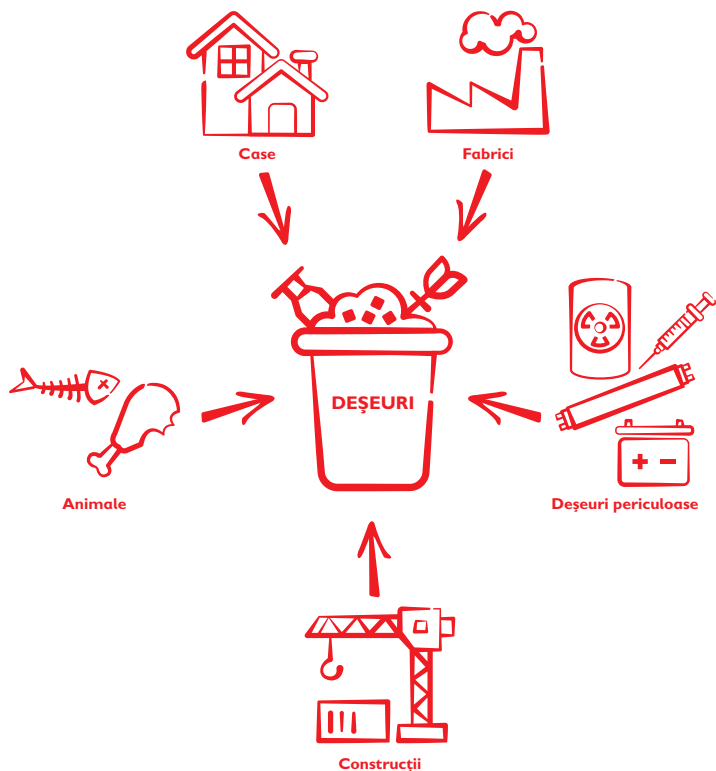
Copiii vin cu un bagaj informațional extraordinar și cu o curiozitate care trebuie hrănită, astfel că părinții și educatorii le pot propune activități din sfera ecologiei încă de la cele mai fragede vârste. Noțiuni precum deșeurile (denumite „gunoie” de cele mai multe ori), colectarea selectivă, reciclarea, risipa alimentară și schimbările climatice pot fi explicate și exemplificate copiilor, utilizând un limbaj adecvat lor. Dar cum le vorbim copiilor noștri despre noțiuni abstracte când ei se află la vârsta concretului? Cum le explicăm ce înseamnă consum responsabil sau încălzirea globală? Simplu, prin observarea directă a mediului înconjurător, a modificărilor ce apar în natură, a acțiunilor oamenilor sau prin utilizarea unor animații realizate de diverse organizații, prin care se explică fenomene globale ce nu pot fi observate direct.

Este important să se poarte discuții cu copiii încă de la această vârstă, pentru ca preșcolarii să însușească și să interiorizeze informațiile și comportamentele dezirabile, acestea să facă parte din „normalul” lor, să fie o integrare organică pentru ca mai târziu să devină obișnuință și automatism.

1. COLECTARE SELECTIVĂ ȘI RECICLARE

Ce sunt deșeurile?

Deșeurile reprezintă substanțe sau obiecte care trebuie aruncate. Ele au mai multe surse de proveniență: din casele oamenilor/din gospodării, din fabrici și mine, de la animale, din construcții etc.

Deșeurile pot fi împărțite astfel:

- **biodegradabile**, adică se descompun în mod natural; sunt în principiu deșeuri alimentare (resturi de mâncare, pliculețe de ceai, zaț de cafea), deșeuri vegetale din parcuri și grădini, hârtia și cartonul. O parte dintre aceste deșeuri se pot transforma în îngrășământ natural ieftin și eficient numit compost.
- **nedegradabile**, adică nu se descompun în mod natural; unele dintre ele pot fi reciclate, cum ar fi plasticul, metalul și sticla.

Cum colectăm și reciclăm deșeurile

Acțiunea de **colectare** reprezintă strângerea, sortarea și depozitarea deșeurilor. Pentru a ajuta mediul înconjurător, deșeurile trebuie **colectate selectiv** (adică strânse în recipiente separate), astfel încât o parte din ele să fie reciclate.

În funcție de tipul de deșeuri, în țara noastră se utilizează *containere de culori diferite* pentru colectarea selectivă, astfel:

Container maro

Deșeuri biodegradabile

Se descompun natural, fără a polua mediul.

✓ **Se colectează:**

- resturi de alimente;
- resturi vegetale;
- cartoane și hârtie murdare sau ude (care nu pot fi reciclate).

Container albastru

Hârtie și carton

✓ **Se colectează:**

- ambalaje de hârtie sau carton curate;
- pungi de hârtie și hârtie de împachetat;
- ziare, reviste, cataloage de prezentare, agende, caiete vechi, plicuri;
- tuburi de la prosoapele de bucătărie și de la hârtia igienică;
- pahare și farfuriile de unică folosință din hârtie.

✗ **Nu se colectează** ambalaje, șervețele folosite sau farfuriile de hârtie de unică folosință murdare. Pentru acestea nu există o soluție de reciclare, ci se recomandă reducerea consumului de articole de unică folosință.

Container verde

Sticlă

✓ **Se colectează:**

- ambalaje din sticlă care nu pot fi returnate la magazin (sticle de la băuturi, ulei, lapte);
- ambalaje din sticlă de la produsele de igienă și cosmetice (parfum, săpun lichid, gel de duș etc.).

✗ **Nu se colectează:**

- resturi din sticlă de la un geam sau o oglindă spartă;
- obiecte de ceramică (farfuriile, boluri, vase etc.);
- becuri și neoane.

Container galben

Metal și plastic

✓ Se colectează:

- ambalaje din plastic; pungi, sacoșe, saci;
- sticle din plastic de la băuturi (PET-uri);
- veselă de unică folosință din plastic;
- ambalaje de metal (conserve, doze de aluminiu de la băuturi);
- folie de aluminiu, tuburi de spray-uri goale.

✗ Nu se colectează:

- Cutii de la vopsele și alte substanțe toxice;
- Seringi și alte dispozitive medicale (acestea au un regim special și se colectează separat).

Container roșu

Deșeuri periculoase

Deșeurile periculoase conțin substanțe dăunătoare sănătății umane și mediului înconjurător.

Ce colectăm?

- baterii și acumulatori;
- becuri și neoane;
- medicamente;
- uleiul alimentar uzat;
- lac, acetonă;
- electronice și electrocasnice.

Container negru

Deșeuri nereciclabile

Deșeurile nereciclabile sunt substanțe sau obiecte care nu mai pot fi valorificate prin procesul de reciclare.

Ce colectăm?

- hârtie tratată chimic (bonuri fiscale);
- hârtie cerată, carton plastifiat;
- tapet, faianță și gresie;
- vată, scutece de unică folosință;
- periuțe de dinți, lame de ras;
- pixuri, folie stretch;
- polistiren, casete video.

Cum organizăm activitatea de colectare a deșeurilor în casele noastre?

Deseori constatăm că în casele oamenilor tot gunoiul este strâns în coș, la grămadă. Însă acest lucru nu ajută mediul înconjurător. Este bine să re folosim anumite obiecte înainte de a le arunca, cum ar fi borcanele, sticlele, caserolele din plastic, cutiile din carton sau metal, pungile și sacii din plastic. Este bine să strângem separat tot ce nu mai folosim, în recipiente sau saci/pungi diferite, astfel încât acestea să poată fi reciclate, adică prelucrate și transformate în obiecte noi și folositoare.

În primul rând trebuie să ne gândim ce deșeuri producem în casă. Avem gunoi menajer ce conține resturi de la bucătărie, resturi de hârtie și carton, sticlă, plastic, metale, medicamente, produse de curățenie, jucării, îmbrăcăminte. Mai există și situații când un aparat electronic sau electrocasnic se strică și nu mai poate fi reparat, astfel că el trebuie aruncat.

ALEGE SĂ TRĂIEȘTI SĂNĂTOS

Cum col
reciclăm

Reciclăm și deșeurile

Educație ecologică și de mediu

Cum ne organizăm? Într-un colț al bucătăriei amenajăm spațiul de colectare selectivă a deșeurilor. Există pe piață coșuri special create pentru această acțiune precum cele din imaginea alăturată. Ele ne ajută să separăm hârtia și cartonul, plasticul și metalul, sticla și gunoiul menajer (deșeuri biodegradabile și nereciclabile). Dacă nu avem astfel de coșuri, putem folosi mai mulți saci de gunoi.

Atenție la deșeurile periculoase!

Ele au un regim special și trebuie duse la un centru de colectare, în spații special amenajate de primărie sau la diverse supermarket-uri care pun la dispoziție containere separate. Tot în magazine mari (precum cele alimentare sau de materiale de construcție și bricolaj) se pot duce deșeuri precum becuri și neoane arse, baterii uzate, aparate electronice și electrocasnice, scule și utilaje pentru construcții.

De amintit este și cazul **uleiului folosit**, care, aruncat la chiuvetă sau în coșul de gunoi, poluează considerabil mediul înconjurător. De ce trebuie reciclat uleiul folosit în bucătărie? Iată cele două scenarii posibile:

Scenariul 1 – uleiul ajunge în rețeaua de canalizare dacă este aruncat la chiuvetă, se depune pe țevi, le înfundă și produce defecțiuni. Firma care deține rețeaua le repară, însă costurile pentru reparații sunt incluse pe factura noastră de apă și canalizare. În plus, dacă ajunge în râuri sau lacuri, formează o peliculă grasă la suprafața apei care nu permite oxigenului să ajungă la viețuitoarele din apă, iar acestea pot muri.

Scenariul 2 – uleiul ajunge în sol, unde râncezește și nu mai permite solului să se regenereze. Acesta devine nefertil, deci plantele nu vor mai crește în acea zonă.

Cum colectezi uleiul alimentară folosit?

După ce s-a răcit, acesta se strecoară și se pune într-un recipient curat din sticlă, plastic sau metal și se duce la centrele speciale de colectare. Astfel de centre sunt organizate în anumite benzinării sau centre comerciale mari de tip hypermarket.

După ce s-a realizat colectarea selectivă, deșeurile care se pot valorifica ulterior merg la centre de reciclare. Prin **reciclare**, deșeurile sunt reprocesate și utilizate din nou.

De ce să reciclăm

Ne punem adesea întrebarea „De ce să reciclăm?” Nu e mai simplu să aruncăm tot gunoiul într-un singur loc? Vine firma de salubritate, îl ridică și am scăpat de grijă... Iată că această acțiune a adus mari deservicii planetei noastre prin poluarea mediului într-un ritm accentuat, care afectează natura și viețuitoarele. Milioane de tone de deșeuri ajung în gropile de gunoi, unde sunt lăsate să se descompună sau sunt arse și astfel aerul devine extrem de poluat. Stratul fin care ne protejează de razele nocive ale soarelui, adică stratul de ozon, este afectat și dacă vom continua să aruncăm deșeuri în același ritm nu vom mai fi protejați. Gazele degajate la descompunerea sau arderea deșeurilor contribuie la efectul de seră, care duce la încălzirea atmosferei terestre. În consecință ghețarii se vor topi și nivelul oceanelor va crește considerabil. Viața generațiilor viitoare va fi în pericol, de aceea trebuie să acționăm acum!

Chiar dacă simți că efortul tău nu contează și că nu poți schimba nimic, te înșeli. Fiecare individ care colectează selectiv deșeurile și le duce la centre de reciclare este un model pentru ceilalți și lasă un mediu mai curat și mai sănătos generațiilor viitoare.

Stă în puterea noastră să ajutăm planeta!

2. RISIPA ALIMENTARĂ

1. Ce este risipa alimentară

Prin risipă alimentară se înțelege situația în care alimentele se irosesc, se transformă în deșeuri, iar acest lucru se întâmplă pornind de la producător și până la consumatorul final.

Se estimează că 931 de milioane de tone de alimente au ajuns în coșurile de gunoi ale oamenilor, magazinelor sau restaurantelor în anul 2019, conform unui studiu al Organizației Națiunilor Unite. Risipa alimentară are urmări grave asupra mediului înconjurător.

Cauzele risipei alimentare sunt:

- Alimentele nu sunt transportate și/sau depozitate corespunzător și se strică;
- Alimentele expiră în depozite sau pe rafturile magazinelor și trebuie aruncate;

- Oamenii cumpără mai multă mâncare decât au nevoie;
- Anumite fructe și legume nu sunt consumate pentru că au un aspect neplăcut, cu toate că gustul nu este afectat;
- Oamenii gătesc mai mult decât pot consuma.

2. Ce poți face tu pentru a evita risipa alimentară?

- Realizează și respectă o listă de cumpărături, nu cumpăra în exces alimente doar „ca să fie în casă”.
- Cumpără fructe și legume care nu arată perfect; deseori acestea sunt mai gustoase și au un preț mai mic.
- Achiziționează alimente care se apropie de data de expirare, aflate la raftul cu reduceri, doar dacă știi că le poți consuma rapid.
- Folosește surplusul de la mesele anterioare pentru prepararea altor feluri de mâncare.
- Pune mai puțină mâncare în farfurie și dacă este cazul reumple.
- Congelează fructe, legume sau mâncare gătită dacă nu le poți consuma în timp util.
- Depozitează corect alimentele, conform instrucțiunilor de pe etichetă („A se păstra la temperatură între +2° și +4° C.”)
- Realizează un „inventar” al alimentelor de acasă și pregătește-le de consum pe cele care expiră mai curând.
- Oferă mâncarea pe care știi că nu o vei consuma.

3. SCHIMBĂRI CLIMATICE

3.1. Ce sunt schimbările climatice

Schimbările climatice sunt efecte ale procesului de încălzire globală, respectiv creșterea actuală a temperaturii Pământului. Dintre schimbările climatice putem enumera: topirea ghețarilor, creșterea nivelului mărilor și oceanelor, schimbarea regimului de precipitații, fenomene naturale extreme (inundații,

secete, viituri, alunecări de teren, valuri de căldură, uragane, tornade și furtuni violente în zone în care acestea nu se produceau înainte), modificarea duratei anotimpurilor etc.

Oamenii de știință au convenit că la baza tuturor acestor fenomene stă cantitatea uriașă de gaze cu efect de seră eliberate în urma desfășurării activităților umane. Există și emisii naturale de gaze, care se referă la modulațiile ciclurilor solare și la erupțiile vulcanice, însă emisiile antropice sunt cele „vinovate” de încălzirea globală și se produc prin: arderea combustibililor fosili (cărbune, petrol și gaze), modul de utilizare a terenurilor, agricultura prin utilizarea îngrășămintelor și creșterea animalelor, producerea și folosirea substanțelor chimice, gestionarea deșeurilor și a proceselor industriale.

3.2. Cum putem avea comportamente responsabile care ajută la protecția mediului

Fiecare persoană, prin deciziile pe care le ia, influențează alte persoane din jurul său și nu numai. Modul în care ne comportăm lasă o urmă, precum lasă pantofii noștri, sau o amprentă, precum degetele noastre. Așadar, prin alegerile și prin stilul de viață pe care îl adoptăm, putem ajuta la lupta împotriva schimbărilor climatice.

Concret, ce putem face?

- Să consumăm cât mai multe fructe și legume cultivate local;
- Să economisim apă și energie (folosim becuri și aparate electrocasnice cu consum redus de energie);
- Să folosim surse de energie regenerabilă (solară și eoliană);
- Să alegem mijloace de transport nepoluante, precum bicicletele sau chiar mersul pe jos pe distanțe scurte;
- Să alegem transportul în comun, în detrimentul mașinii personale;
- Să colectăm selectiv deșeurile și să reciclăm;
- Să re folosim diverse obiecte sau să donăm lucrurile care nu ne mai sunt de folos;
- Să utilizăm sacoșe din pânză pentru transportul cumpărăturilor;
- Să cumpărăm produse sau servicii din fabricile în care angajații au salarii și condiții de muncă decente.

Reține!

Orice acțiune care ajută mediul înconjurător, fie că se rezumă la reutilizarea, repararea și recondiționarea anumitor bunuri, la colectarea selectivă a deșeurilor și la reciclare, la un consum responsabil și sustenabil, contează. Tu contezi!

Tu ești un model pentru copii, așa că oferă-le unul bun de urmat!

De 32 de ani, Salvați Copiii România construiește programe sociale, politici publice și practici solide în beneficiul copilului din România. Expertiza și complexitatea proiectelor la nivel național fac din organizație o instituție socială esențială, al cărei rol este medierea între societate și autoritatea publică, în beneficiul superior al copilului.

În trei decenii de activitate, Salvați Copiii a intervenit activ în societate, identificând soluții concrete pentru protejarea și sprijinirea copiilor vulnerabili și a militat, în același timp, pentru o colaborare viabilă cu autoritățile decidente.

Salvați Copiii și-a asumat rolul de supraveghere vigilentă a autorităților publice, în așa fel încât acestea să implementeze politici publice de durată care să corecteze cauzele care duc la vulnerabilizarea copiilor. Totodată, organizația a reușit să creeze rețele active de solidaritate, prin încurajarea responsabilității sociale a companiilor și a societății, în sens larg.

În calitate de membru al Save the Children, cea mai mare organizație independentă din lume care promovează drepturile copilului și care cuprinde 30 de membri și desfășoară programe în peste 120 de țări, VIZIUNEA noastră este o lume care respectă, pentru fiecare copil, dreptul său la supraviețuire, educație, protecție și participare, asumându-ne MISIUNEA de a obține progrese importante privind modul în care copiii sunt tratați și producerea schimbărilor imediate și de durată în viața acestora. În cei 32 de ani de activitate, peste 2.920.000 de copii au fost implicați în programele și campaniile Organizației Salvați Copiii.

Salvați Copiii
Save the Children România

Secretariatul General

Intr. Ștefan Furtună nr. 3, sector 1,
010899, București, România

telefon: +40 21 316 61 76

e-mail: secretariat@salvaticopiii.ro

web: www.salvaticopiii.ro